

اصلاح الگوی مصرف انرژی در ایران

مدیریتی برای مصرف

مهندس منصور دفتریان
رئیس انجمن نفت ایران

نگاه مسئول

در همه بخش‌ها به صورت بسیار نگران کننده ادامه دارد و در نتیجه میزان اتلاف انرژی در کشور روند صعودی داشته و شدت انرژی، برخلاف روند نزولی در بقیه کشورها، در ۲۵ سال گذشته در ایران به صورت مستمر در حال افزایش بوده است.

طرح هدفمند کردن یارانه‌ها به منطقی شدن فرهنگ مصرف انرژی توسط مردم منجر خواهد شد و اقدام دولت در این ارتباط قابل تقدیر است، اما نظر به اینکه عامل اصلی اتلاف انرژی به طور عمده سازمان‌های دولتی و نیمه دولتی هستند، در شرایط موجود کماکان میزان اتلاف انرژی

چنانچه اقدام سریع در اصلاح ساختارهای انرژی بر به عمل نیاید، در ۲ دهه آینده میزان اتلاف انرژی حداقل به دو برابر افزایش یافته و کشور با بحران بسیار جدی اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی مواجه خواهد شد.

خاطر نشان می‌شود که مشکل اصلی در بخش مصرف انرژی، فقدان ساختار و مدیریت مسئول و موظف مصرف انرژی (تقاضا) در کشور و فقدان اصلاح ساختارها و بازده سیستم‌های انرژی بر و در نتیجه، رشد بی‌رویه میزان اتلاف انرژی است که بیشتر به دلیل غیراستاندارد بودن سیستم‌های انرژی بر از جمله شبکه‌های تولید، انتقال و توزیع نیرو، تولیدات صنایع خودروسازی و بقیه صنایع تولیدکننده واحدهای انرژی بر و ساختمان‌ها و نیز بی‌توجهی به تولید همزمان برق و حرارت است که به طور عمده زیر نظر مدیریت‌های دولتی یا وابسته به دولت هستند.

تشکیل مدیریت موظف و مسئول مصرف انرژی، زیر نظر بالاترین مقام اجرایی کشور با هدف استاندارد کردن مصرف انرژی، تعیین و تصویب راندمان‌ها و دیگر شاخص‌های قابل قبول در همه بخش‌های مرتبط با مصرف کننده انرژی، سیاست گذاری و اعمال روش‌های بررسی و بازرسی ادواری عملکرد سیستم‌های مصرف کننده انرژی و مقایسه عملکردها به منظور مشخص کردن و رفع تنگناها با هدف پیشگیری از هزرفرت انرژی و پیگیری در راستای بالا بردن راندمان‌ها در حد استانداردهای تعیین شده برای بهینه‌سازی مصرف انرژی و در نهایت در فرصت زمانی منطقی، می‌تواند از جمله الزامات قانونی برای انطباق با استانداردهای تعیین شده قبل از اخذ مجوز فروش ماشین‌آلات و لوازم انرژی بر یا اخذ پروانه احداث ساختمان‌ها و تأسیسات باشند. ■

راستای ارتقای مدیریت تولید و عرضه و تشکیل ساختار و ساماندهی مدیریت مصرف انرژی با هدف منطقی کردن موازنه تولید و مصرف در کشور و همچنین جلوگیری از هدررفت انرژی و به کارگیری منطقی این کارمایه توسعه اقتصادی است.

مشکل اصلی فقدان مدیریت موظف و مسئول مصرف انرژی (تقاضا) در کشور و در نتیجه، فقدان رسیدگی و اصلاح ساختارها و راندمان سیستم‌های انرژی بر و رشد بی‌رویه میزان اتلاف انرژی است که به طور عمده به دلیل غیراستاندارد بودن سیستم‌های انرژی بر از جمله نیروگاه‌ها، شبکه‌های انتقال و توزیع نیرو، تولیدات صنایع خودروسازی و بقیه صنایع تولیدکننده واحدهای انرژی بر و ساختمان‌هاست که بیشتر زیر نظر مدیریت‌های دولتی یا وابسته به دولت است.

از طرف دیگر با توجه به ترکیب سنی جمعیت کشور و اینکه ۳۷ میلیون نفر از جمعیت کشور را گروه سنی زیر ۲۵ سال تشکیل می‌دهند، در ۲ دهه آینده تعداد خانوارها و در نتیجه تعداد منازل و لوازم انرژی بر خانگی از ۱۷.۵ میلیون به ۳۵ میلیون واحد افزایش خواهد یافت و بنابراین

در دهه گذشته مصرف انرژی در انگلستان از ۲۲۲،۹ میلیون تن معادل نفت، به ۱۹۸،۹ میلیون تن معادل نفت در سال کاهش یافته است؛ در حالی که تولید ناخالص کشور مذکور در همین مدت از ۱۴۵۶ میلیارد دلار به ۲۶۸۴ میلیارد دلار افزایش نشان یافته است. این در حالی است که مصرف انرژی در ایران در همین دوره از ۱۳۰ میلیون تن معادل نفت در سال به ۲۰۴۸ میلیون تن معادل نفت افزایش یافته و در نتیجه اکنون مصرف انرژی در ایران با تولید ناخالص حدود ۳۳۰ میلیارد دلار از مصرف انرژی در انگلستان با تولید ناخالص بالغ بر ۲۶۸۴ میلیارد دلار بیشتر نیز شده است؛ در حالی که مصرف بنزین در سال ۱۳۵۵ در ایران و ترکیه تقریباً مساوی بوده است، اکنون مصرف بنزین در ایران با شرایط قابل مقایسه حدود شش برابر مصرف بنزین در ترکیه است.

صادرات انرژی که بالاترین منبع درآمدهای ارزی کشور را تشکیل می‌دهد و کارمایه توسعه اقتصادی و نیل به اهداف چشم‌انداز است، در شرایط حاضر به دلیل فقدان ساختار و مدیریت تقاضا و در نتیجه روند افزایشی میزان غیرمنطقی مصرف و اتلاف انرژی در داخل کشور، روند نزولی دارد.

از طرف دیگر بخش انرژی با اختلاف چشمگیر نسبت به سایر بخش‌ها بالاترین سهم از هزینه‌های کشور را دارد. بنابراین ایجاد ساختار و ساماندهی مدیریت مصرف انرژی در ارتقای اقتصاد کشور به صورت قابل ملاحظه ای می‌تواند تأثیرگذار باشد.

نتایج حاصل شده از بررسی و مقایسه میزان عرضه انرژی اولیه در کشور و همچنین میزان شدت انرژی ایران با سایر کشورهای قابل مقایسه، نمایانگر ابعاد مشکلات موجود بوده و مؤید ضرورت اقدامات سریع و جدی در

